

Saarikan alueen kuntien KOTOUTTAMISOHJELMA

Kannonkoski

Karstula

Kivijärvi

Kyyjärvi

Saarijärvi

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	5
2 MAAHANMUUTTAJAT SAARIKAN ALUEEN KUNNISSA.....	6
3 SUOMEN KOTOUTTAMISPOLITIikka	6
3.1 Kotouttamisohjelman sisältö ja tavoite	8
3.2 Kotouttamisohjelman valmistelu	9
4 KÄSITTEIDEN AVAAMINEN.....	10
5 MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ	11
5.1 Alkukartoitus	12
5.2 Kotoutumissuunnitelmat	12
5.3 Kuntien aikaisemmat kotouttamisohjelmat.....	13
6 KOTOUTTAMISOHJELMAN SITOMINEN KUNTIEN MUIHIN SUUNNITELMIIN JA HYVIEN ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN.....	13
6.1 Kuntien strategiat ja talousarviot maahanmuuttajatyön näkökulmasta.....	13
6.2 Kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmat.....	14
7 MAAHANMUUTTAJIEN KUULEMINEN OHJELMAN TYÖSTÄMISEEN LIITTYEN.....	14
7.1 Maahanmuuttajille suunnattu kysely	14
7.2 Maahanmuuttajille suunnatun kyselyn tulokset	15
8 KOTOUTUMISTA TUKEVAT PALVELUT	17
8.1 Poliisi.....	18
8.2 Maistraatti.....	19
8.3 Työ- ja elinkeinopalvelut	19
8.4 Elinkeinopalvelut.....	20
8.5 Verotoimisto	21
8.6 Kansaneläkelaitoksen palvelut.....	21
9 OPINPOLKU LAPSUUDESTA AIKUISIKÄÄN	22
9.1 Varhaiskasvatus Saarikan eri kunnissa	22

9.2	Esiopetus Saarikan eri kunnissa	23
9.3	Perusopetus Saarikan eri kunnissa.....	23
9.4	Lukio- opetus Saarikan eri kunnissa	24
9.5	Ammatillinen koulutus Saarikan eri kunnissa	24
9.6	Ammattikorkeakoulutus Saarikan eri kunnissa	25
10	TERVEYDENHUOLTO JA SOSIAALITYÖ MAAHANMUUTTAJILLE SAARIKASSA.....	25
10.1	Terveystenhoolto Saarikan alueella	25
10.2	Sosiaalityö Saarikan alueella.....	27
11	KULTTUURIN JA ELÄMÄNLAADUN EDISTÄMINEN	28
11.1	Kirjastojen palvelut maahanmuuttajille Saarikan alueella	28
11.2	Kansalaisopistot eri kunnissa	29
11.3	Museot eri kunnissa.....	30
11.4	Liikuntapalvelut Saarikan alueen eri kunnissa.....	30
11.5	Nuorisotyö Saarikan eri kunnissa.....	30
12	KOLMANNEN SEKTORIN ROOLI MAAHANMUUTTAJATYÖSSÄ.....	31
12.1	Eri seurakunnat.....	31
12.2	Koti Keski-Suomessa hanke (Päättyi 31.12.2014)	32
12.3	Suomen Punainen Risti (SPR).....	33
12.4	Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL).....	33
12.5	4H-yhdistykset	33
13	TULKKIPALVELUT	34
13.1	Lait turvaamassa tulkkausta ja kääntämistä	34
13.2	Tulkkeskukset.....	35
13.3	Käytännön ohjeita tulkin käyttämiseen	35
14	KEHITTÄMISKOHTEET JA NIIDEN SEURANTA	36
	LIITTEET	39

Liite 1: Yhteystiedot	39
Liite 2: Maahanmuuttajille suunnattu kysely.....	52
Liite 3: Vastaanottokeskukset ja niiden palvelut	58
Liite 4: Valtion korvaukset kunnille kotouttamisesta.....	59

1 JOHDANTO

Kädessäsi on Saarikan alueen (Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi) kuntien kotouttamisohjelma. Saarikan alueen kunnissa on asukkaita vajaat 20 000, näistä maahanmuuttajia maistraatin antamien tietojen mukaan 31.8.2013 oli 177. Kotouttamisohjelma toimii käsikirjana kaikille maahanmuuttajien parissa työskenteleville toimijoille sekä antaa kokonaiskuvan Saarikan alueen maahanmuuttajatyöstä.

Kotouttamisohjelma on kunnassa toteutettavan maahanmuuttopolitiikan kannalta keskeinen ohjelma-asiakirja. Ohjelma sisältää suunnitelman tavoitteista, toimenpiteistä, voimavaroista sekä yhteistyöstä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Kunta vastaa kotouttamisohjelman laatimisesta, toimeenpanosta ja kehittämisestä sekä ohjelman toteutuksen ja vaikutusten seurannasta. Saarikan alueen kuntien kotouttamistyöryhmän kokoonpanosta on vastannut Saarikan palvelujohtaja Heli Vertanen. Kotouttamisohjelmaa laadittaessa on kuultu Saarikan alueen maahanmuuttajien (erillinen kysely vuonna 2012), eri kuntien viranhaltijoiden, seurakuntien, kolmannen sektorien sekä Maaseudun sivistysliiton Koti Keski-Suomessa hankkeen edustajia. Eri toimijat ovat pohtineet sekä oman alansa että koko aluetta koskevien maahanmuuttajien palveluita ja palveluihin liittyviä kehittämiskohteita.

Työ- ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (TELY- keskus) tukee toimialueensa kuntien kotouttamisohjelmien laadintaa ja seuraa niiden toteuttamista. TELY- keskus toimittaa sisäasiainministeriölle vuosittain tiedot alueensa kotouttamisohjelmista ja niiden toimeenpanosta.

Kotouttamisohjelmaa on päivitetty vanhentuneiden tietojen ja joidenkin yhteystietojen osalta 11/2015. Ohjelman perusteellisempi päivitys tehdään 2016.

2 MAAHANMUUTTAJAT SAARIKAN ALUEEN KUNNISSA

Saarikan alueen kunnissa (Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi) on asukkaita vajaat 20 000, näistä maahanmuuttajia maistraatista saamien tietojen mukaan 31.8.2013 oli 177. Suurin osa maahanmuuttajista on pohjoismaalaisia, virolaisia, venäläisiä ja thaimaalaisia. Maahanmuuttajia asuu jokaisessa Saarikan alueen kunnassa, eniten asuu Saarijärvellä (102) ja seuraavaksi eniten Karstulassa. Maahanmuuttaneiden määrä alueella on ollut hienoisessa kasvussa viimeisten vuosien aikana, sillä 31.12.2011 maistraatista saamien tietojen mukaan, maahanmuuttajia alueella oli 157.

Saarikan alueelle on avattu syksyllä 2015 vastaanottokeskus Saarijärvellä. Saarijärven vastaanottokeskuksessa on tällä hetkellä (10.12.2015) 310 turvapaikan hakijaan. Kyyjärven vastaanottokeskus aloittaa näillä näkymin toimintansa vuoden 2015 loppuun mennessä. Kyyjärvelle tulee arviolta 60-70 turvapaikan hakijaa. Kivijärven vastaanottokeskukseen tulee arviolta 50-60 henkilöä. Toiminta alkaa vuoden 2016 ensimmäisten kuukausien aikana. Kyyjärven ja Kivijärven vastaanottokeskukset toimivat Saarijärven vastaanottokeskuksen alaisuudessa.

Tämän hetkisen tilanteen perusteella turvapaikan hakijoista arviolta noin 40 prosenttia saa myönteisen päätöksen. Arvion mukaan esim. Saarijärven vastaanottokeskuksen turvapaikan hakijoista myönteisen päätöksen saaneista n. 20 henkilöä jäisi vuosittain Saarijärvelle. Saarijärven vastaanottokeskuksessa arvioidaan vuosittain olevan n. 400 - 500 turvapaikanhakija. Tällä hetkellä (10.12.2015) turvapaikan hakijoista perheitä on alle 10.

3 SUOMEN KOTOUTTAMISPOLITIikka

Suomessa astui voimaan uusi laki kotoutumisen edistämisestä 1.9.2011. **Kotouttamislain (1386/2010)** tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta ottaa osaa aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain

tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. (1 luku, 1 §.)

Uuden kotouttamislain lähtökohtana on vastata maahanmuutossa viimeisen 20 vuoden aikana tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteena on myös laajentaa kotouttamislain soveltamisalaa: uusi esitys kattaa kaikki maahanmuuttajat, lukuun ottamatta lyhytaikaista maassa oleskelua. Kotouttamislaissa (1386/2010) säädetään hallinnosta ja viranomaisten vastuusta, maahanmuuttajien osallistumisesta, yhteistyön järjestämisestä, kotoutumisen suunnittelusta ja toimeenpanosta sekä kotoutumistuesta. Suomen kotouttamispolitiikka toteutuu lain mukaisesti kolmella eri tasolla: valtakunnallisesti (hallituksen maahanmuutto- ja pakolaispoliittinen ohjelma), kunnallisesti (ohjelma, joka laaditaan yhteistyössä maahanmuuttoviranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa) sekä yksilökohtaisesti (kotouttamissuunnitelma, johon maahanmuuttajalla on oikeus ja velvollisuus sitoutua).

Yhdenvertaisuuslaki (20.1.2004/21) määrittää, että viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Viranomaisten tulee erityisesti muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista.

Uuden kotouttamislain (1386/2010) tavoitteet:

- Uudessa laissa huomioidaan kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt.
- Kotoutumisen kaksisuuntaisuutta edistetään. Kotoutuminen edellyttää maahanmuuttajien ja kantaväestön vuorovaikutusta ja yhteistä toimintaa.
- Kotouttamistoimenpiteiden vaikuttavuutta lisätään ja niiden seuranta paranetaan.
- Alkuvaiheen ohjausta parannetaan. Maahan tulon alkuvaiheessa on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, oikeuksista ja velvollisuuksista sekä neuvontaa kielikoulutus- ja työnhakuaiheissa.
- Haavoittuviin ryhmiin kuuluvien syrjäytymistä ehkäistään. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat esimerkiksi vammaiset, vanhukset ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset.
- Maahanmuuttajien osallisuutta lisätään.

- Pakolaisten hallittua kuntiin sijoittamista vahvistetaan. (Sisäministeriö; maahanmuutto-osasto, 2010)

Suomessa maahanmuuttoasioiden hallinto on jaettu eri viranomaisten kesken. Kotouttamisessa työnjako on eri asiantuntijatahojen välillä seuraavanlainen:

- Ministeriö: Yhteensovittaminen, yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus ja seuranta
- ELY-keskus: Suunnittelu, ohjaus, seuranta ja sopimukset.
- Kunta: Yleis- ja yhteensovittamisvastuu kotouttamisessa, palvelut.
- TE-palvelut: Työvoimapoliittiset toimenpiteet ja työvoimapalvelut

Kotouttamispolitiikan periaatteet ovat maahanmuuttajan tasa-arvoisuus, yhdenvertaiset mahdollisuudet, kannustavuus, vastavuoroisuus, omatoimisuus, valinnanvapaus, vuorovaikutus ja yhteistyö. Kotouttamispolitiikan eettisistä periaatteista tärkein on demokratian ja ihmisoikeuksien periaate: työntekijä kunnioittaa yksilön ja ryhmien perusoikeuksia YK:n ihmisoikeuksien julistuksen, lasten oikeuksien sopimuksen, alkuperäisväestön oikeuksien julistuksen sekä vammaisten oikeuksien julistuksen mukaisesti. Muita eettisiä periaatteita ovat ihmisarvo ja oikeudenmukaisuus, itsenäisyys ja elämän hallinta, syrjäytymisen poistaminen, syrjinnän vastustaminen, väkivallan vastustaminen, asiakkaan yksityisyyden suojaaminen, asiakkaan osallisuus ja henkilökohtainen vastuu.

3.1 Kotouttamisohjelman sisältö ja tavoite

Uuden kotouttamislain (1386/2010) mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

Kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

1. selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;
2. suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä;
3. tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;
4. suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämistä;
5. suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämistä;
6. monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämistä;
7. suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;
8. suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot. (luku 3, 32–33 §)

3.2 Kotouttamisohjelman valmistelu

Saarikan alueen kuntien kotouttamisohjelman vastuuhenkilö on Saarikan palvelujohtaja Heli Vertanen. Hänen toimesta prosessi on lähtenyt käyntiin helmikuussa 2012. Saarikan alueelle on päädytty tekemään viiden eri kunnan yhtenäinen kotouttamisohjelma. Yhtenäisen maahanmuutto-ohjelman laatiminen Saarikan viiteen eri kuntaan oli luontevaa, sillä vuodesta 2009 asti Saarikan alueen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, lukuun ottamatta varhaiskasvatusta, ovat tuottaneet Perusturvaliikelaitos Saarikka. Lisäksi maahanmuuttajamäärät alueen pienimmissä kunnissa ovat melko vähäiset, joten yksittäisten kotouttamisohjelmien teko kuntaan ei ole järkevää.

4 KÄSITTEIDEN AVAAMINEN

Kotoutuminen on maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen.

Kotouttaminen on kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla.

Maahanmuuttaja on Suomeen muuttanut henkilö, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti.

Ulkomaalainen on Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Ulkosuomalainen on Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai syntyperältään suomalainen henkilö, joka pitää itseään suomalaisena.

Paluumuuttaja on Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen.

Pakolainen on henkilö, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi eikä hänellä ole mahdollista saada suojelua omassa maassaan.

Kiintiöpakolainen on henkilö, jolle UNHCR on myöntänyt pakolaisaseman ja jolle on myönnetty maahantulolupa budjetissa vahvistetun pakolaiskiintiön puitteissa. Suomessa kiintiö on 750 henkilöä/vuodessa

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta jättämällä turvapaikkahakemuksen. Hän saa pakolaisen aseman vasta sitten, jos hänelle myönnetään turvapaikka.

Sosiaalinen vahvistaminen on maahanmuuttajalle suunnattuja toimenpiteitä hänen elämäntaitojensa parantamiseksi ja syrjäytymisensä ehkäisemiseksi.

Monikulttuurinen/ monietninen Monikulttuurisuudella tarkoitetaan maassa asuvien ihmisten taustojen ja eri kulttuuristen tapojen ja ymmärryksen huomioonottamista ja tasa-arvoa. Etnisyydessä on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiin. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien ja eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa. Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä.

Erityisiä toimenpiteitä tarvitseva maahanmuuttaja on maahanmuuttaja, joka tarvitsee tehostettuja kotouttamistoimenpiteitä erityisesti sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi alentuneen toimintakyvyn, iän, perhetilanteen, luku- ja kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

5 MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVIÄ TOIMENPITEITÄ

1. Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta
 - Perustietoa Suomesta – opas (www.lifeinfinland.fi)
2. Ohjaus ja neuvonta
3. Alkukartoitus
4. Kotoutumissuunnitelma
5. Kotoutumistuki
6. Kotoutumiskoulutus
7. Omaehtoisen opiskelun tukeminen
8. Muut kotoutumista tukevat ja edistävät toimenpiteet ja palvelut
 - maahanmuuttajalapsen ja – nuoren kotoutumista edistäviä toimenpiteitä
 - alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneen ja oleskeluluvan saaneen lastensuojelun jälkihuollon toimenpiteitä ja palveluja
 - erityisiä toimenpiteitä tarvitsevan palveluja ja tukitoimia
 - muita toimenpiteitä ja palveluja, jotka kannustavat maahanmuuttajaa omatoimisesti hankkimaan yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja
9. Ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki

10. Perheryhmäkoti ja muu asuinyksikkö

5.1 Alkukartoitus

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat

Työ- ja elinkeinopalvelujen kautta käynnistyy alkukartoitus maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinopalveluihin julkisesta työvoimapolvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla. Kunnan viranomaiset tekevät alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. **Työ- ja elinkeinopalveluiden tai kunnan kautta voidaan käynnistää alkukartoitus myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan.** Alkukartoitus käynnistetään **kahden kuukauden kuluessa** asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinopalvelut tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitettua kotoutumissuunnitelmaa. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

5.2 Kotoutumissuunnitelmat

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajan **yksilöllinen suunnitelma** niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia **riittävä suomen- tai ruotsinkielen taito** sekä **muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja** sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan **osallistua**

yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Voidaan myös sopia maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti edistävästä toimenpiteistä.

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on **työtön ja rekisteröity työnhakijaksi** työ- ja elinkeinopalveluihin tai jos hän saa tilapäisesti **toimeentulotukea** tai **myös muulle maahanmuuttajalle**, jos hänen arvioidaan **alkukartoituksen perusteella tarvitsevan** suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. Maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelman kesto määräytyy **yksilöllisesti**. Kotoutumissuunnitelman **enimmäisaika on 3 vuotta**, mutta joissakin tapauksissa sitä **voidaan pidentää 2 vuodelle**. **Kunta ja TE-palvelut** laativat yhdessä maahanmuuttajan kanssa **viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksesta** maahanmuuttaja ohjataan hakeutumaan yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään toimenpiteeseen **kuukauden kuluessa** kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

5.3 Kuntien aikaisemmat kotouttamisohjelmat

Yhtenäisen kotouttamisohjelman laatimiselle on ollut tarvetta Saarikan alueella. Uusi kotouttamislaki (1386/2010) asettaa eri toimijoille ja kunnille enemmän vastuita kuin aikaisemmin. Yhtenäisen kotouttamissuunnitelman laatiminen mahdollistaa myös yhtenäisten käytäntöjen luomisen eri kuntien välillä.

6 KOTOUTTAMISOHJELMAN SITOMINEN KUNTIEN MUIHIN SUUNNITELMIIN JA HYVIEN ETNISTEN SUHTEIDEN EDISTÄMINEN

6.1 Kuntien strategiat ja talousarviot maahanmuuttajatyön näkökulmasta

Saarikan alueen kuntien ja Saarijärven kaupungin strategioista eikä talousarvioista ei ole näkynyt mainintaa suoranaisesti maahanmuuttotyölle suunnatusta määrärahasta tai toi-

minnasta. Tämä johtunee siitä, että maahanmuuttajien määrä yksittäisissä kunnissa on varsin vähäinen. Kaikki peruspalvelut ja hyvinvointia tuottavat palvelut kuuluvat samalla tavalla maahanmuuttajille kuin kantaväestölle.

6.2 Kuntien yhdenvertaisuussuunnitelmat

Saarikan alueen kunnista ei löytynyt yhdenvertaisuussuunnitelmia. Tämä on yleistä monissa kunnissa. Epävirallisesti saadun tiedon perusteella yhdenvertaisuusasiat vaikuttavat olevan kunnossa.

7 MAAHANMUUTTAJIEN KUULEMINEN OHJELMAN TYÖSTÄMISEEN LIITTYEN

7.1 Maahanmuuttajille suunnattu kysely

Saarikassa alettiin valmistella kotouttamisohjelmaa maahanmuuttajille 2012 vuoden alussa. Uusi kotouttamislaki (1386/2010) vaatii kotouttamisohjelmaa laadittaessa kuulemaan maahanmuuttajia. Saarikassa tehtiin ohjelman laadinnan alkuvaiheessa maahanmuuttajille kyselykaavake (Liite 2). Kyselykaavake on laadittu moniammatillisessa työryhmässä, johon kuului muun muassa Sosionomi (AMK) opiskelijoita, Elykeskuksen työntekijöitä sekä palvelupäällikkö Heli Vertanen. Maahanmuuttajakyselyn laatimisessa on hyödynnetty eri kuntien vastaavia maahanmuuttajakyselyitä sekä Ylä-Savon alueen maahanmuuttajille suunnattua kyselylomaketta.

Kysely tehtiin koko Saarikan alueelle (Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi). Kysely suoritettiin toukokuussa 2012, kaavakkeet jaettiin kuukauden alussa ja koko toukokuu oli aikaa vastata kyselyihin. Kyselykaavakkeita painettiin suomen kielellä 160 kappaletta. Kyselykaavakkeissa oli ohjeistus kaavakkeen täyttämiseen sekä kirjekuoret, joissa oli osoite sekä postimerkki valmiina. Vastaukset osoitettiin palvelujohtaja Heli Vertaselle nimettömänä.

Maahanmuuttajat ovat vaikea ryhmä tavoittaa. Vastauksia kyselyyn saimme 21, joten vastausprosentti oli n. 13.37 %. Osoitetietoja ei ole, joten käytännössä heitä lähdettiin tavoittelemaan sieltä, missä oletettiin heidän hakevan palveluita. Kyselykaavakkeita toimitettiin eri virastoihin, muun muassa työ- ja elinkeinotoimistoon, Kelalle ja poliisiasemalle. Kaavakkeita vietiin myös eri kuntien kirjastoihin, terveysasemien eri palvelupisteisiin, muutamiin kauppoihin, sekä eri työpaikoille muun muassa Kyyjärveläiseen elementtejä valmistavaan yritykseen BetSetille, sekä Koti Keski-Suomessa hankkeen toimipisteeseen Saarijärvelle. Lisäksi kaavakkeita on jaettu muutamille maahanmuuttajille suoraan käteen.

7.2 Maahanmuuttajille suunnatun kyselyn tulokset

Kyselyyn vastanneista maahanmuuttajista 10 henkilöä oli asunut Suomessa yhdestä kolmeen vuotta, kaksi henkilöä oli asunut Suomessa kolmesta viiteen vuotta ja yli viisi vuotta Suomessa asuneita oli yhdeksän henkilöä. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli muuttanut Saarikan alueelle sekä työn, että avioliiton myötä. Muutama on tullut tänne opiskелеmaan tai jokin muu syy on aiheuttanut muuton Saarikan alueelle. Perhesiteiden vuoksi alueelle on muuttanut vain yksi ja varsinaisia paluumuuttajia on vain yksi tässä joukossa.

Sosiaali-, terveys-, ja lupapalveluista on eniten tarvittu maistraatin, Kelan, terveyskeskuksen ja poliisin palveluita. Näitä palveluita oli tarvinnut liki kaikki vastanneet. Melkein saman verran on käytetty verotoimiston, koulun- ja TE-palveluita. Muutama vastanneista on asioinut sosiaalitoimistossa. Päiväkotien palveluita on tarvinnut neljä ja nuorisotalolla oli käynyt kaksi vastaajaa. Kyselyssä tuli esille, että muutama on myös käyttänyt toimintakeskuksen palveluita.

Kulttuuripalveluissa suosituin palvelu on kirjasto, siellä on asioinut melkein kaikki vastanneet. Museo on kiinnostanut vastanneita seuraavaksi eniten, siellä oli käynyt 13 vastaajaa. Konsertit ja kansalaisopisto olivat liki yhtä suosittuja kuin museo. Yksi vastanneista oli osallistunut Luonnon ystävien toimintaan.

Uimahalli nousi liikuntapalveluissa suosituimmaksi, siellä oli käynyt melkein kaikki vastanneet. Noin puolet vastanneista oli käynyt pururadoilla joko juoksemassa tai hiihtämässä. Joukkuepelejä harrasti vastanneista viisi. Ohjattuihin liikuntamuotoihin osallistui vain yksi, kuntosalin ja zumpan sekä tanssikurssit mainitsivat muutama vastauksissaan.

Vastanneista yli puolet koki, että asunnon saamisessa ei ole ollut vaikeuksia. Vastaajista 13 oli tyytyväisiä saamaansa palveluun. Kelan palveluita moitittiin sekaviksi, palveluita sanottiin monimutkaisiksi. Muutama oli sitä mieltä, että neuvonta on huonoa, ja siitä joutuu usein maksamaan vaikka palvelu ei ole sen arvoista.

Suomenkielenkurssilla on ollut vastanneista 13. Puolet heistä oli opiskellut suomenkieltä 1-2 vuotta tai vähemmän. Vastanneista kaksi oli opiskellut 3-5 vuotta tai 10 vuotta. Itsenäisesti suomenkielen oli oppinut kolme. Opiskelijoista muutama mainitsi opiskelleen Äänekoskella ja Jyväskylässä. Saarijärvellä opiskelu koettiin hankalaksi, koska suomenkielen kurseja ei juuri ole tarjolla. Kurssit ovat lisäksi keskeytyneet eri syistä, mm. opettaja on muuttanut eri paikkakunnalle, eikä uutta opettajaa ole saatu tilalle.

Vain neljä vastanneista oli saanut tulkin palveluita. Tulkin apua oli saatu pankkiasioiden hoitamisessa, käänösapua asiakirjan muuttamiseksi suomenkieliseksi sekä lapselle koulussa.

Aikaisempaa ammatillista koulutusta ennen Suomeen muuttoa oli 16 vastanneista.

Yli puolet vastanneista suunnitteli kuitenkin vielä uuden ammatin hankkimista Suomessa. Vastanneista neljä oli nyt opiskelemassa. Muutamalla vastanneista oli jo Suomessa hankittu uusi ammatti. Vastanneista 12 koki, ettei opiskelupaikan löytyminen Suomessa ollut vaikeaa. Työssä tai työharjoittelussa parhaillaan vastanneista oli 15. Eräs oli ollut työvalmennuksessa vuoden, ja kuntouttavassa työtoiminnassa kaksi vuotta, mutta töitä ei ollut löytynyt. Työpaikka oli löytynyt seitsemälle ystäväverkoston kautta ja mol.fi sivujen kautta työpaikan oli löytänyt kuusi vastaajaa. Muutama oli saanut harjoittelupaikan Kelan kautta. Netin kautta oli itse lähettänyt työpaikkahakemuksen kuusi vastanneista.

Apua tarvitsi työpaikan löytämiseksi työvoimatoimistosta kaksi ja yksi tarvitsi kyytiä sinne. Aktiivisempaa TE-palveluita kaipasi muutama mm. niin, että töitä etsittäisiin laajemmaltakin alueelta. Muutama vastanneista olisi toivonut löytyvän ilta- ja viikonlopputöitä, joita voisi opiskelun ohessa tehdä. Yksi vastanneista oli sitä mieltä, että vaikka oma-aloitteisuutta onkin, ei ole löytynyt työpaikkaa edes Saarikalta.

Vastanneista 17 oli saanut suomalaisia ystäviä. Vaikeuksia löytää suomalaisia tuttavuuksia oli kuudella. Yhdessä vastauksessa oli kokemus suomalaisista; ”My home is my castle.” Ulko-ovelle pääsee helposti, mutta ei kynnyksen yli. Omanmaalaisia ystäviä oli 16:sta vastaajista.

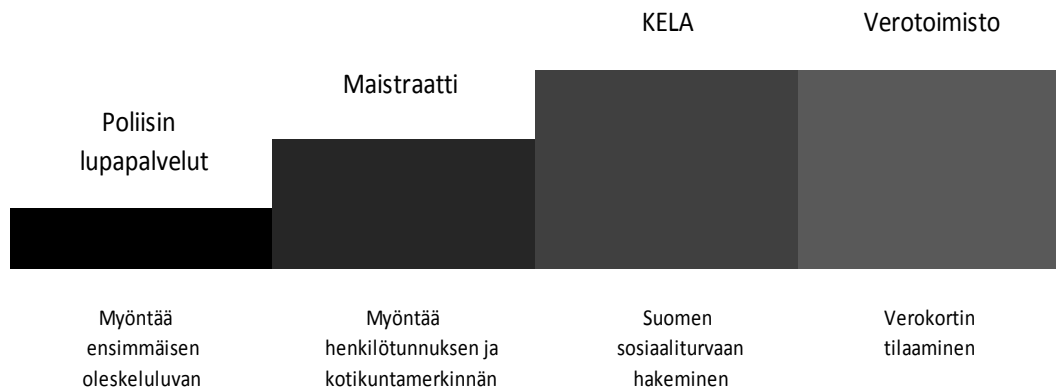
Suurin osa ei ollut äänestänyt lainkaan ja osalla ei ollut äänioikeutta. Vain neljä vastanneista oli äänestänyt Suomessa. Vain yksi on osallistunut politiikkaan Suomessa. Maahanmuuttajajärjestön, kirkon tai muun järjestön toimintaan osallistui vain viisi vastanneista.

8 KOTOUTUMISTA TUKEVAT PALVELUT

Saarikan alueen kotoutumista tukevien palveluiden yhteystiedot löytyvät lopussa olevasta liitteestä (Liite1).

Kaikkien maahanmuuttajien tulee Suomeen saapuessaan asioida alla mainittujen viranomaisten kanssa. Mikäli maahanmuuttaja on työtön, hänen on suositeltavaa asioida työvoimaviranomaisten kanssa. Alla olevassa taulukossa (Taulukko 1.) on esitetty maahanmuuttajan kotouttamisprosessin alkuvaiheen portaikko.

Kotouttamisprosessin alkuvaiheen portaikko

Taulukko 1. Kotouttamisprosessin alkuvaiheen portaikko.

Maahanmuuttajalla on oikeus saada palveluita omalla äidinkielellään sekä saada tulkkipalveluita asioidessa viranomaisten kanssa. Eettisesti ei ole oikein, että viranomaiset käyttäisivät tulkkinä perheen lapsia tai omaisia. Tulkkipalvelu voidaan järjestää pyytämällä tulkki paikan päälle tai sopia puhelintulkkiausaika. Tämä tapahtuu soittamalla tulkkiauspalveluun ja pyytämällä tulkkiauspalvelua. Palvelusta ilmoitetaan tulkin puhelinnumero ja hänelle soitetään sovittuna aikana. (Kts. luku 13.)

8.1 Poliisi

Poliisin palveluista Saarijärven poliisilaitoksen kautta hoituvat esimerkiksi seuraavat prosessit:

- Hakemusten ja liitteiden vastaanottamisen ja siihen liittyvä henkilöllisyyden tarkastaminen
- Asiakirjojen täydellisyyden tarkistaminen
- Hakemuksen täyttämiseen liittyvä neuvonta
- Maksun periminen
- Valmiin luvan luovuttaminen
- Poliisin sähköisen hakemuksen täyttämisen avustaminen

- Ajanvarauksen tekeminen poliisille
- Informointi asiakkaalle päätöksentekoprosessista
- Lääkärin/ optikon todistuksen jättäminen
- Vammaisen pysäköintilupahakemus
- Matkustajailmoitusten vastaanottaminen

Ulkomaalaisasioista saa parhaiten tietoa internetistä osoitteesta: www.poliisi.fi/luvat/ulkomaalaisluvat sekä maahanmuuttoviraston sivulta www.migri.fi, josta löytyvät myös ulkomaalaisia koskevat hakemuslomakkeet.

8.2 Maistraatti

Kun maahanmuuttaja muuttaa Saarikan alueelle, on tärkeä käydä maistraatissa ilmoittamassa muutosta ja rekisteröitymässä. Henkilön täytyy ilmoittautua maistraatissa Suomen väestörekisterijärjestelmään. Maistraatissa henkilö täyttää ja allekirjoittaa rekisteröinti-ilmoituslomakkeen ja tekee muuttoilmoituksen. Rekisteröinnin jälkeen maahanmuuttaja saa henkilötunnuksen postissa. Henkilötunnus on tärkeä Suomessa. Sitä tarvitaan esimerkiksi terveyskeskuksessa, Kela:lla, pankissa ja palkkoja maksettaessa, jotta rahat menevät oikeille henkilöille. Saarikan alueella näitä palveluja tarjoaa Sisä-Suomen maistraatin asiakaspalvelu (ks. osoite liitteestä).

Maistraattiin tulee ottaa mukaan:

1. Passi
2. Oleskelulupa (jos henkilö tulee EU/ETA -alueen ulkopuolelta)
3. Muut keskeiset dokumentit ja niiden viralliset käännökset (apostille-todistus, http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/julkinen_notari/Apostille-todistus/)

Esim. jos henkilö on naimisissa, tarvitaan todistus avioliitosta tai jos hänellä on lapsia, tarvitaan heidän syntymätodistuksensa.

8.3 Työ- ja elinkeinopalvelut

TE- palveluissa maahanmuuttaja saa tietoa avoimista työpaikoista ja TE- palvelut tukee maahanmuuttajaa työnhaussa. TE-palvelut järjestävät myös suomen ja ruotsin kielen koulutusta, ammatillista koulutusta ja työharjoittelua työpaikoilla.

TE-palveluihin tulee ottaa mukaan ensimmäisellä asiointikerralla:

1. passi tai poliisilta saatu todistus passin tilapäisestä haltuunotosta,
2. oleskelulupa tai poliisilta saatu EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinti-todistus,
3. maistraatista saatu väestörekisteriote tai asiakirja, jolla osoitetaan, että sinulla on suomalainen henkilötunnus (esimerkiksi Kela-kortti)
4. työ- ja koulutodistukset käännettynä suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi

Työ- ja elinkeinopalvelut käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapa-lvusta annetussa laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla. Alkukartoitus tarkoittaa viran-omaisen kanssa keskustelua, jossa selvitetään maahanmuuttajan tilannetta ja sen mu-kaista palveluntarvetta. Alkukartoitus voi sisältää esimerkiksi kielitaidon testauksen ja osaamisen kartoituksen.

Alkukartoitukseen perustuen TE-palvelut tai kunta arvioi maahanmuuttajan kotoutumis-suunnitelman. Alkukartoituksen jälkeen maahanmuuttaja voi päästä kotoutumiskoulu-tukseen tai muuhun kielikoulutukseen tai voi saada apua työn hakuun. Kotoutumissuun-nitelman toimenpiteisiin osallistumisen ajan maahanmuuttaja voi saada kotoutumistukea toimeentulon turvaamiseksi.

8.4 Elinkeinopalvelut

Saarijärven seudun yrityspalvelut (SSYP) ja Karstulan seudun kehittämissyhtiö ovat päävastuussa yrityspalvelujen tarjoamisesta jo toimiville ja uusille yrityksille Saarikan alueella. Yhtiöt palvelevat myös henkilöitä, joilla on yritysidea. Kaikki palvelut on tar-koitettu myös maahanmuuttajille. Maahanmuuttajia palvellaan tarvittaessa venäjän, sak-san, englannin ja ruotsin kielellä. Kehittämissyhtiö Witas tuottaa myös palveluja alueelle.

8.5 Verotoimisto

Kun henkilö aloittaa Suomessa työt, hän tarvitsee verokortin. Verokorttiasioissa voi asioida Keski-Suomen Verotoimistossa Jyväskylässä, Vapaudenkatu 58 A. Saarijärven kaupungin asiointipisteestä saa myös apua veroasioissa, Sivulantie 11, puh. 044 4598 228, asiointi@saarijarvi.fi. Lisätietoa veroasioista löytyy netistä suomeksi www.vero.fi ja englanniksi www.vero.fi/english.

8.6 Kansaneläkelaitoksen palvelut

Kansaneläkelaitos (Kela) huolehtii Suomessa asuvien sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Maahanmuuttajien oikeus Kelan hoitamaan sosiaaliturvan piiriin kuulumisesta ratkaistaan hakemuksen perusteella. Yleensä edellytyksenä on vakinainen asuminen Suomessa. Kelan toimenpiteet maahanmuuttajien kotouttamisessa ovat lähinnä eri etuuksien maksaminen sekä neuvonta. Maahanmuuttajien palvelun parantamiseksi Kela tekee yhteistyötä eri viranomaisten kanssa ja asiakkaita ohjataan yhteistyötahojen palveluihin.

Hakemuslomakkeita, esitteitä ja lisätietoja on saatavissa Kelan toimistoista ja Kelan nettisivuilta osoitteesta www.kela.fi. Maahanmuuttoasioissa asiakkaita palvelee myös valtakunnallisessa puhelinpalvelunumerossa. Kelan toimistoissa on mahdollista saada tulkkauspalvelua. Kela huolehtii tulkin hankinnasta ja kustannuksista.

Kelan tarjoamia, eri elämäntilanteisiin liittyviä etuuksia voi saada myös maahanmuuttajat. Etuuksia on saatavilla lapsiperheille (lapsilisät ja äitiys/ vanhempainvapaat, kotihoitotuki), opiskelijoille (opintotuki, opintolaina takaus, asumistuki), työttömyys (työmarkkinatuki, asumistuki, koulutustuki), eläkeläinen (eläke, asumistuki, hoitotuki), asevelvolliset (sotilasavustukset varusmiehille, siviilipalveluksessa oleville ja heidän omaisille), asumistuet, sairastaville (lääkekorvaukset, Kela-korvaukset, sairauspäivärahat, yrittäjien työterveyshuolto, vammaistuet), eläkkeensaajien hoitotuet, kuntoutuspalvelut

ja kurssit sekä kuntoutusraha sekä kuolleen omaisille, leskelle ja lapsille perhe-eläke. Sosiaaliturvaa on saatavilla ulkomaille ja ulkomailta Suomeen muuttaessa.

Lisätietoja Kelan palveluista löytyy osoitteesta www.kela.fi maasta - ja maahanmuutto suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi ja muilla kielillä www.kela.fi muut kielet.

9 OPINPOLKU LAPSUUDESTA AIKUISIKÄÄN

9.1 Varhaiskasvatus Saarikan eri kunnissa

Saarikan alueella toimii kunnallisia päiväkoteja (päivähoito ja esiopetus), ryhmäperhepäiväkoteja (päivähoito ja vuoroahoito) sekä omassa kodissa töitä tekeviä perhepäivähoitajia (päivähoito). Esiopetusta annetaan päiväkodeissa sekä erillisissä esiopetusryhmissä kouluilla. Hoitoajat määräytyvät perheen tarpeiden mukaan (osa-aika/ kokopäivähoito, 10-, 15- päivää kuukausi jne.).

Päivähoidon tavoitteena on tutustuttaa maahanmuuttajalapsi suomalaiseen kulttuuriin ja tukea suomen kielen oppimista, mutta tukea myös lapsen ja perheen oman kulttuuritaustan ylläpitämistä. Päivähoidossa lapsi oppii myös sosiaalisia taitoja vertaisryhmissä sekä tarvitsemiaan arkitaitoja. Lapsen kasvua ja kehitystä tuetaan tekemällä jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (Vasu), johon kirjataan lapsen vahvuudet ja tuen tarpeet sekä keinot ja menetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi. Vasu tehdään yhdessä perheen kanssa.

Saarikan alueen eri kuntien varhaiskasvatuspalvelut huomioivat maahanmuuttajalapsen ja hänen perheensä hyvin kokonaisvaltaisesti. Henkilökunta opastaa ja ohjaa perheitä muiden palveluiden piiriin sekä he antavat tietoa paikkakunnan palveluista.

Tietoa Suomen päivähoitojärjestelmästä 15 eri kielellä löytyy Infopankin sivuilta www.infopankki.fi .

9.2 Esiopetus Saarikan eri kunnissa

Lapsella on oikeus saada maksutonta esiopetusta vuotta ennen oppivelvollisuuden alkua. Oikeus esiopetukseen on myös seitsemänvuotiailla, joiden koulunkäynnin aloittamista on siirretty vuodella sekä niillä viisivuotiailla, joille on tehty päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta. Esiopetus perustuu opetushallituksen laatimiin esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin, joiden pohjalta kunnat ovat laatineet omat esiopetussuunnitelmansa.

Esiopetuksessa eri kieli- ja kulttuuritaustaiset sekä erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopillisen järjestelmään pohjautuvat perheet kohdataan perhekulttuurinsa mukaan. Maahanmuuttajalapsen esiopetus tapahtuu joko normaalissa ryhmässä tai integroidussa ryhmässä. Erikielistä lasta tuetaan sekä käyttämään omaa kieltä että vahvistetaan suomen kielen osaamista. Esiopetuksen käytössä on Mamu – aineisto.

9.3 Perusopetus Saarikan eri kunnissa

Valtakunnallisissa opetussuunnitelmaperusteissa kieli- ja kulttuuriryhmillä tarkoitetaan **saamelaisten, romanien, viittomakielisten ja maahanmuuttajien** opetusta. Näiden oppilasryhmien opetus järjestetään huomioiden kielelliset ja kulttuuriset ominaispiirteet sekä mahdolliset opetussuunnitelmaperusteissa määritellyt erityistavoitteet. Muutoin noudatetaan voimassaolevia perusopetuksen opetussuunnitelmaperusteita.

Yksittäisen kieli- tai kulttuuriryhmään kuuluvan oppilaan opetuksen järjestäminen voidaan kuvata myös henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa, jota laadittaessa tulee huomioida mitä opetussuunnitelma-perusteissa määrätään. Oppimissuunnitelmassa määritellään keinot, joilla tuetaan oppilaan kasvamista, ei ainoastaan suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön vaan myös oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Koulun aloittamiseen voi hakea lykkäystä, jos lapsen suomen kielen taito on vielä heikko. Lykkäystä voi hakea vuodeksi. Tässä tapauksessa lapsi jatkaa esiopetuksessa tai saa

perusopetukseen valmistavaa opetusta. Tämä kestää yhden lukuvuoden ajan. Opetuksen jälkeen oppilas jatkaa opiskelua tavallisella luokalla. Järjestelyssä pyritään eri osapuolten väliseen joustavaan yhteistyöhön, jotta maahanmuuttajien sosiaalistuminen ympäröivään koulu yhteisöön onnistuisi mahdollisimman hyvin.

9.4 Lukio- opetus Saarikan eri kunnissa

Lukioiden kieli- ja kulttuuriryhmillä tarkoitetaan saamelaisia, romaneja, viittomakielisiä ja vieraskielisiä. Saarijärven ja Karstulan lukiossa opetuskielenä on suomi. Lukioissa ei järjestetä vieraskielisille oman äidinkielen opetusta. Opintojen alussa maahanmuuttajalle kerrotaan tukijärjestelyistä (esimerkiksi tukiopetuksesta) ja heidän oikeuksistaan ylioppilaskirjoituksissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien yhteydessä maahanmuuttajilla on mahdollisuus tulla arvioiduksi suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaisesti, mikäli opiskelijan äidinkieli on muu kuin suomi.

9.5 Ammatillinen koulutus Saarikan eri kunnissa

Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus ja Karstulan evankelinen opisto tarjoaa toisen asteen ammatillista koulutusta alueella. Maahanmuuttaja voi hakeutua yhteishaussa ammatillisen peruskoulutukseen suorittuaan peruskoulun tai vastaavan koulutuksen. Jos maahanmuuttajalla ei ole suomalaista tutkintotodistusta, hänellä on mahdollisuus hakea koulutukseen joustavan valinnan kautta. (Opetushallitus 2005.)

Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskuksessa nuorille laaditaan HOPS ja aikuisten opiskelu henkilökohtaistetaan (Henkilökohtaistamismääräys) sekä oppilaitosmuotoisessa että oppisopimuskoulutuksessa. Opiskelupaikkaa hakiessa suomen kielen osaamisen taso arvioidaan alakohtaisesti. Opetus tapahtuu suomenkielellä olemassa olevissa ryhmissä. Aikuiskoulutuksessa voi suorittaa perustutkintoja, ammattitutkintoja, erikoisammattitutkintoja tai näiden osia sekä muuta lisäkoulutusta esim. lupasertifikaatit. Oppilaitoksista on saatavissa ohjauspalveluita.

Karstulan Evankelinen Opisto antaa valmiuksia monille eri koulutusaloille. Opisto on erikoistunut kasvatus- ja sosiaali-, hoito-, liikunta- sekä kädentaitojen koulutuksiin. Lukukaudella 2012–2013 opisto järjesti hoiva-alalle valmentavan ja hoiva-alapainotteisen koulutuksen maahanmuuttajille. Koulutus oli työvoimakoulutusta. Opiston tavoitteena on järjestää lukukaudelle 2014–2015 eri toimijoiden työntekijöille monikulttuurisuus-koulutusta.

9.6 Ammattikorkeakoulutus Saarikan eri kunnissa

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Biotalousinstituutin toimipiste toimii Saarijärvellä Tarvaalassa. Jyväskylän ammattikorkeakoulussa voi suorittaa korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, ammatillista opettajakoulutusta, avoimia ammattikorkeakouluopin-toja, täydennyskoulutusta. Nuorille ja aikuisille on tarjolla myös oppisopimustyyppistä täydennyskoulutusta.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kaikki koulutuspalvelut ovat tarkoitettuja myös Saari-kan alueen maahanmuuttajille.

10 TERVEYDENHUOLTO JA SOSIAALITYÖ MAAHANMUUTTAJILLE SAARI-KASSA

10.1 Terveysthuolto Saarikan alueella

Perusturvaliikelaitos Saarikka vastaa Saarikan alueen kuntien yhteensä noin 20 000 asukkaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, lukuun ottamatta varhaiskasvatusta. Valtakunnallisesti katsottuna maahanmuuttajien hakeutuminen terveydenhuollon palveluihin on vähäisempää kuin kantaväestön, vaikka tarvetta siihen olisi. Tämä ilmiö on

havaittavissa myös Saarikan alueen terveydenhuollon palveluissa. **Kaikilla kotipaikkaoikeuden saaneilla maahanmuuttajilla on oikeus Saarikan järjestämiin peruspalveluihin.** Tarkoituksena ei ole luoda rinnakkaispalveluita, vaan tehokkaan alkuohjauksen avulla saada maahanmuuttajat käyttämään samoja palveluita kuin muutkin kuntalaiset. Lähtökohtana on, että maahanmuuttajille järjestetään erillispalveluita ainoastaan silloin, kun se on tarkoituksenmukaista tai edellyttää erityisosaamista. Erillispalvelut ovat pääasiassa tulkkaus - ja käännöspalveluja. Kielipalveluja järjestetään, jos maahanmuuttaja ei osaa suomea tai ruotsia ja, jos viranomaisen ei osaa maahanmuuttajan käyttämää kieltä. Uuden maahanmuuttajan kotoutumisessa tärkeä rooli on myös tulokkaalla itsellään. Lähtökohtana tasavertaiseen osallistuvaan kuntalaisuuteen on tulokkaan omien toimintaedellytysten turvaaminen.

Huomio!! Äkillisissä sairaustapauksissa ja tapaturmissa kaikilla maahanmuuttajilla tai ulkomaalaisilla on oikeus kotipaikkakunnasta riippumatta päivystykselliseen ensiapuun. Ensiapu toimii Karstulan terveysasemalla ma-pe klo.8.00–16.00 ja Saarijärven terveysasemalla ma-pe klo 8.00–20.00 ja viikonloppuisin sekä aattona että juhlapäivinä klo 8.00–17.00, muina aikoina päivystys Jyväskylässä Keski-Suomen keskussairaalassa.

Saarikka tuottaa Saarikan alueen väestölle perusterveydenhuollon, avosairaanhoidon, laitoshoidon ja suun terveydenhuollon palveluja sekä terveystalouden tukipalveluja. Perusterveydenhuollon palveluja ovat mm. äitiys - ja lastenneuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä kotihoito. Avosairaanhoidon palvelut toimivat aluevastuujaon mukaisesti. Saarikassa on terveysasemat joka kunnassa (Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi sekä Pylkönmäellä osana Saarijärven kaupunkia, ei kuitenkaan lääkärin vastaanottoa).

Työterveyshuolto vastaa asiakasyritystensä työntekijöiden terveyden edistämisestä ja sairaanhoidosta. Laitoshoidon palveluja tarjoaa Keski-Suomen keskussairaala sekä lyhytaikaisosastot Karstulassa ja Saarijärvellä. Terveystalouden tukipalveluina asiakkaat saavat laboratorio- ja röntgentutkimuksia sekä fysioterapiaa, puheterapiaa ja psykologin palveluja yksilöllisen tarpeen mukaan.

10.2 Sosiaalityö Saarikan alueella

Aikuisten sosiaalipalveluiden sosiaalityössä pyritään parantamaan maahanmuuttajan elämänhallintaa, edistämään hänen aktivoitumista ja tukemaan polkuja työelämään sekä tukemaan koko perheen voimavaroja ja selviytymistä. Perheelle laaditaan kotouttamissuunnitelma, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Sosiaalityö osallistuu työnhakijoina olevien maahanmuuttajien **alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman** laatimiseen tarvittaessa yhteistyössä työ- ja elinkeinopalveluiden kanssa. Alkukartoituksessa selvitetään asiakkaan ja hänen perheensä tilanne ja palveluntarve sekä ohjataan saamaan tarvittavia palveluja.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan, mikäli alkukartoituksessa käy ilmi, että maahanmuuttaja tarvitsee tukea kotoutumiseen. Kotoutumissuunnitelmat laaditaan työnhakijaksi rekisteröityneelle työnhakijalle sekä toimeentulotukea saavalle henkilölle. Lisäksi kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muille maahanmuuttajille, joiden arvioidaan alkukartoituksen perusteella olevan sen tarpeessa. Sosiaalityössä erityistä huomiota kiinnitetään mm. nuorten, kotiäitien, vammaisten henkilöiden ja vanhusten kotoutumiseen.

Kotoutumistuki on maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman aikaisen toimeentulon turvaamiseksi tarkoitettu tuki. Kotoutumistuki voi olla Kelan myöntämää työmarkkinatukea ja/tai sosiaalitoimen myöntämää toimeentulotukea. Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata välttämätön toimeentulo. Kelan maksama kotoutumistuki muuttui 1.1.2015 alkaen työmarkkinatueksi. Toimeentulotuki myönnetään maahanmuuttajalle samoin perustein kuin muillekin kuntalaisille.

Lastensuojelun tarkoitus on turvata lapsen kasvuympäristöä ja kehitystä. Lastensuojelun käynnistää huoli lapsen hyvinvoinnista. Lastensuojelu toteutetaan yhteistyössä perheen ja sen verkoston kanssa (neuvolat, varhaiskasvatus, koulu). Lastensuojelun työmuotoja ovat esimerkiksi ohjaus- ja neuvonta, perhetyö, taloudellinen tuki, terapiapalvelut, tukiperhetoiminta ja sijaishuollon järjestäminen. Lasten päivähoitoa ja lapsiperheitten kotipalvelua voidaan järjestää myös lastensuojelun tukitoimenpiteenä.

Vammaispalveluihin kuuluvat vaikeavammaisten kuljetuspalvelu, henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt, välineet ja laitteet ja palveluasuminen. Kehitysvammaisille järjestetään kehitysvamma-palveluja. Vammaispalvelun käynnistää palvelutarpeen arviointi jonka pohjalta laaditaan palvelusuunnitelma palveluohjaajan toimesta.

Ikäihmisten palveluiden tarpeen kartoittavat palveluohjaajat. He tekevät myös päätökset palveluiden myöntämisestä.

11 KULTTUURIN JA ELÄMÄNLAADUN EDISTÄMINEN

Kulttuuriharrastustoimintaa Saarikan alueella järjestävät pääasiallisesti erilaiset yhdistykset sekä yhteisöt. Jokaisella harrastusryhmällä on omat kriteerit ryhmään mukaan pääsemiseksi. Myös harrastustoiminnassa kielelliset kysymykset ovat tärkeitä. Kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia harrastaa kulttuuria. Internet on tärkeä tiedon väylä, josta löytää sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti kiinnostavia kulttuuriin liittyviä tapahtumia ja tietoja. Kulttuuri.net tarjoaa tietoa valtakunnallisesti ja mm. Saarikan alueen paikallislehdistä (Sampo, Viispiikkinen) löytyy tietoa oman paikkakunnan tapahtumista ja tilaisuuksista.

Haasteena kulttuuritoiminnassa ovat kielelliset ongelmat, jotka liittyvät tapahtumien sisällön ymmärtämiseen. Kulttuuria tuotetaan ja tehdään lähinnä omasta kulttuurisesta näkökulmasta käsin. Näkökulmaan vaikuttavat voimakkaasti yhteiskunta ja sen uskonto. On mahdollista, että muun kuin kotouttamismaassa vallitsevan uskontotaustan omaavat saattavat kokea kulttuuriesitykset ja -tapahtumat vaikeiksi ymmärtää tai joskus jopa loukkaaviksi.

11.1 Kirjastojen palvelut maahanmuuttajille Saarikan alueella

Kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia asioida kirjastossa, hankkia tietoa ja kehittää kansalaisvalmiuksiaan. Kaikissa Suomen

kirjastoissa on asiakkaiden käytössä internet-yhteydet ja tiedonhakupalvelut. Kirjastojen kokoelmissa on myös vieraskielistä aineistoa. Kirjasto on tila, jonne voi tulla kuka tahansa. Kirjaston peruspalvelut ovat maksuttomia. Kirjaston henkilökunta perehdyttää kirjaston käyttöön. Alueella palvelee viisi kirjastoa. Saarijärven kaupungin kirjastopalveluiden osoite ja aikataulut ovat saatavissa Internetissä myös viron, englannin, saksan ja ruotsin kielellä.

Suomessa toimii Ulkomaalaiskirjasto (Helsingin kaupunginkirjaston yhteydessä), jonka tehtävänä on Suomessa asuvan vieraskielisen väestön kirjastopalvelujen tukeminen. Päävastuu ulkomaalaisväestön yleisistä kirjastopalveluista on kuitenkin kunnilla. Monikulttuurinen kirjasto- Multicultural Library MCL- on ulkomaalaisille tarkoitettu www-palvelu. Sieltä löytyy tietoa kirjastoista, Suomesta ja omasta maasta. Osoite on <http://lib.hel.fi/mcl>. Kirjastoissa on käytettävissä myös ulkomaiset sanomalehdet, joita löytyy 100 maasta ja joiden tietokanta on 2000 sanomalehteä. Osoite on <http://library.pressdisplay.com>

Kirjastot ottavat huomioon eri väestöryhmien kirjastopalvelut ja tarvittaessa tilaavat aineistoa myös kaukopalveluna isoimmista kirjastoista sekä Ulkomaalaiskirjastosta. Kirjastoissa voidaan järjestää maahanmuuttajille suunnattuja tapahtumia, opastuksia jne. kysynnän mukaan. Kirjastot tekevät yhteistyötä myös muiden seudullisten toimijoiden kanssa maahanmuuttajien kotouttamisessa.

11.2 Kansalaisopistot eri kunnissa

Saarikan alueen eri kansalaisopistoissa on tarjolla laaja valikoima erilaisia kursseja aikuisille, nuorille ja lapsille. Paikkakuntien kansalaisopistot ovat matalan kynnyksen harrastus- ja oppimispaikka sosiaaliselle kasvulle, itsensä kehittämiseksi sekä henkisen ja fyysisen vireyden ylläpitämiseen. Kursseilla voi opiskella esim. liikuntaa, musiikkia, kädentaitoja ja kuvataiteita. Teatteri-ilmaisun perusopetusta järjestetään yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa.

Kansalaisopistot jakavat opinto-oppaan koteihin lukuvuoden alussa. Ajankohtaisia tieto- ja kursseista saa opistojen nettisivujen lisäksi paikallisista sanomalehdistä.

Karstulan kansalaisopisto on saanut opetusministeriöltä opintosetelityyppistä avustusta, jolla korvataan tai alennetaan maahanmuuttajien opintomaksuja. Lisätietoa opintoseteliavustuksesta saa toimistosta.

11.3 Museot eri kunnissa

Saarijärven museo on ainut Saarikan alueen museo. Museo on kaupunginmuseo ja paikallismuseo, mutta se pyrkii palvelemaan koko Saarijärven seutukuntaa. Saarijärven museo vastaa alueen kulttuurihistoriallisesta museotoiminnasta ja taidemuseotoiminnasta. Saarijärven museon Internet sivut ovat päivitetty myös englannin ja venäjän kielelle.

11.4 Liikuntapalvelut Saarikan alueen eri kunnissa

Saarikan alueen kuntien vapaa-aikatoimien tehtävänä on tuottaa vapaa-aikapalveluja niin, että se edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, elinvoimaisuutta, omatoimisuutta sekä erityisesti nuorten kasvua ja kehitystä. Vapaa-aikapalvelut tarjoavat hyviä ja monipuolisia liikuntapalveluja ja ylläpitävät liikuntapaikkoja, järjestävät ja organisoivat kunto- ja nuorisoliikuntaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, edistävät liikunta- ja nuorisoyhdistysten toimintaa, tukevat nuorten omaehtoista toimintaa sekä järjestävät nuori- ja liikuntatoimintaa.

Saarikassa maahanmuuttajille suunnatussa kyselyssä keväällä 2012 tuli esille, että Saarijärven uimahalli oli suosituin liikuntapalvelu maahanmuuttajien keskuudessa. Maahanmuuttajat olivat kyselyn mukaan löytäneet myös seutukunnan kauniin luonnon lenkkeilemällä ja hiihtämällä pururadoilla.

11.5 Nuorisotyö Saarikan eri kunnissa

Nuorisotyö kuuluu kunnan tehtäviin ja siitä vastaavat nuorisotyön ammattilaiset ja sitä toteuttavat kunnat, nuorisotyötä tekevät järjestöt sekä seurakunnat. Nuorisotyön tehtävä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Maahanmuuttajanuorilla on samanlaiset oikeudet käyttää myös etsivän nuorisotyön palveluja samoin kuin muillakin alueen nuorilla. Etsivässä nuorisotyössä:

- etsitään palvelujärjestelmän ulkopuolella olevia nuoria
- luodaan kontaktia nuoriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- tiedotetaan palveluista sekä tehdään palveluohjausta
- tutkitaan yhdessä vaihtoehtoja
- motivoidaan nuoria kouluun, työhön tai vapaa-ajan harrasteisiin
- neuvotaan palveluiden hyödyntämistä, mutta myös opetetaan omaa vastuuta ja velvollisuuksia
- tehdään tiivistä yhteistyötä verkostojen kanssa nuorten asioiden hyväksi

Maahanmuuttajanuoria ei ole ollut asiakkaana etsivässä nuorisotyössä Saarikan alueella. Etsivän nuorisotyön nuorille tarjottujen palvelujen tulee tukea monikulttuurisuutta ja suvaitsevaisuutta sekä tasa-arvoisen yhteiskunnan rakentumista.

12 KOLMANNEN SEKTORIN ROOLI MAAHANMUUTTAJATYÖSSÄ

Saarikan alueen seurakuntien, järjestöjen ja yhdistysten yhteystiedot löytyvät ohjelman lopussa olevasta liitteestä. (Liite 1.)

12.1 Eri seurakunnat

Maahanmuuttajat ovat tervetulleita Saarikan alueen kunnissa toimivien eri seurakuntien toimintaan. Seurakunnat tukevat maahanmuuttajia tarjoamalla heille henkistä, hengellistä ja materiaalista tukea. Hengellisenä yhteisönä seurakunta tukee maahanmuuttajia myös sosiaalisen elämänpiirin luomisessa. Tarvittaessa järjestetään maahanmuuttajille omaa ryhmätoimintaa. Henkisen ja hengellisen tuen muotoja ovat jumalanpalvelukset ja muut hengelliset tilaisuudet sekä mahdollisuus keskustella diakonin tai papin kanssa.

Tukea ja yhteisöllisyyttä saa myös seurakunnan viikkotoiminnoissa, jotka ovat kaikille avoimia ja joita ovat esimerkiksi seurakunnan päivä- ja perhekerhot, nuorten toiminta,

diakonia- ja lähetystyön kerhot ja piirit sekä eri herätysliikkeiden seurat ja muu toiminta. Diakoniatyö tarjoaa tarvittaessa materiaalista tukea avustuksien, ostositoumusten ja EU-ruokapakettien muodossa.

Saarijärven evankelisluterilaisen kirkon seurakunta kutsuu maahanmuuttajia kerran vuodessa pidettävään tilaisuuteen, jonka tarkoituksena on tiedottaa maahanmuuttajia seurakunnan toiminnasta, tarjota vertaistukea (toiset maahanmuuttajat), tukea maahanmuuttajia sosiaalisen elämän luomisessa sekä hengellisessä elämässä. Vastuuhenkilönä ja maahanmuuttajien yhteyshenkilönä toimii seurakuntapastori Tiina Hallikainen

12.2 Koti Keski-Suomessa hanke (**Päättyi 31.12.2014**)

Monien kulttuurien maakunta (*tuttavallisemmin Koti Keski-Suomessa*) -hanke on tarkoitettu eri kulttuuritaustaisille keskisuomalaisille. Koti Keski-Suomessa -hanke on tarkoitettu muualta Suomeen muuttaneille sekä ulkomaalaistaustaisten kanssa tekemisissä oleville suomalaisille. Toiminnassa tutustutaan puolin ja toisin tapoihin, tottumuksiin ja kulttuuriin sekä kehitetään yhteistä luovaa ja luontevaa tekemistä eri kansallisuuksien välillä.

Toimintamuotoja ovat harrasteryhmät, keskustelutilaisuudet ja erilaiset vierailut osallistujien kiinnostuksen mukaan. Harrasteryhmissä tutustutaan eri maiden tapoihin ja ruokakulttuuriin sekä harrastetaan kädentaitoja, musiikkia ja liikuntaa. Avoimissa keskustelutilaisuuksissa käsitellään arkielämään liittyviä asioita sekä uus- ja kantasuomalaisen kanssakäymiseen vaikuttavia tekijöitä. Osallistujien kokemuksista ja hankkeen tuloksista välitetään tietoa myös kuntapäätäjille.

Koti Keski-Suomessa -hankkeen toiminta tarjoaa vertaistukea suomalaiseen elämänmenoon totuttelussa. Toiminnan lähtökohtana ovat osallistujien tarpeet ja tavoitteet. Ryhmissä käsitellään osallistujien kokemuksia, kehitetään kielitaitoa, verkostoidutaan ja etsitään yhdessä vastauksia arkielämään liittyviin kysymyksiin. Suomalaisyntyisille osallistujille toiminta tarjoaa lisäksi mahdollisuuden päästä laajentamaan tietämystä

muista kulttuureista sekä oppimaan lisää omasta maastaan, muualta tulleiden kokemusten kautta.

12.3 Suomen Punainen Risti (SPR)

Saarikan alueen SPR:n paikallisosastojen toiminnassa ei ole ollut mukana maahanmuuttajia. Osastojen puheenjohtajat pyytävät maahanmuuttajia olemaan rohkeasti yhteydessä paikallisiin osastoihin ja osallistumaan eri toimintoihin. SPR:n eri tilaisuuksiin ja toimintaan ovat kaikki tervetulleita.

12.4 Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL)

Saarikan alueen MLL:n jäsenyhdistykset toimivat alueen kaikilla paikkakunnilla. Paikallisyhdistykset toimivat monien eri tahojen kanssa tehden yhteistyötä lapsen oikeuksien toteutumisesta hyvään ja onnelliseen lapsuuteen. MLL on kaikille avoin kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen ja lapsiperheen hyvinvointia, lisää lapsuuden arvostusta ja näkyvyyttä yhteiskunnassa sekä tuo lapsen näkökulmaa päätöksentekoon. MLL:n paikallisyhdistykset tarjoavat kaikenikäisille mahdollisuuden osallistua toimintaan yhdessä lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa. Paikallisten jäsenyhdistysten järjestämässä tilaisuuksissa (lastentapahtumat, kirpputorit, perhekahvilat) on ollut mukana maahanmuuttajia.

MLL luottaa kumppanuuteen. Yhteistyötä tehdään koti- ja ulkomaisten järjestöjen, yhteisöjen ja verkostojen kanssa. Liiton keskustoimisto pitää yhteyksiä ministeriöihin, viranomaisiin ja järjestöihin, piirit ja paikallisyhdistykset paikallisiin tahoihin. MLL:n toimintaan ovat kaikki tervetulleita.

12.5 4H-yhdistykset

Saarikan alueen 4H-yhdistykset tarjoavat harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille, joita kiinnostaa esim. kokkaaminen, eläimet, puutarha-, metsä- ja luontoasiat sekä kan-

sainvälisyys. Toimintaa ohjaavat koulutetut ohjaajat. Sosiaaliset vuorovaikutustaitot kehittyvät kerhoissa, leireillä ja kursseilla. Nuorille on lisäksi tarjolla työpaikkoja sekä yritys- ja projektitoimintaa. Lisäksi Karstulan 4H – yhdistys järjestää Ajokortti työelämään -koulutusta kaikille 9. luokkalaisille yhdessä Etsivän nuorisotyön Arki haltuun -koulutuksen kanssa. Kysynnän ja tarpeen mukaan järjestämme naapurikuntien kanssa 4H-työelämäkursseja. Mukaan toimintaan pääsevät kaikki 6-29 -vuotiaat.

Vuosittain nuorilla on mahdollista osallistua kansainvälisille leireille. Leirejä järjestetään pohjoismaissa ja Venäjällä. Seutukunnan 4H-kerhoissa on ollut mukana myös maahanmuuttajalapsia ja nuoria.

13 TULKKIPALVELUT

13.1 Lait turvaamassa tulkkausta ja kääntämistä

Viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Viranomaisen tulkitsemis- ja kääntämisvelvollisuus ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn (Kotoutumislaki 1 luku 5 §). Kunnalle korvataan tulkitsemisesta aiheutuneet kustannukset, kun asian käsittely koskee maahanmuuttajaa, jolle on suojelun tarpeen, maasta poistamisen estymisen tai Ulkomaalaislain 93§:n (koskee kansainvälistä suojelua) mukaan myönnetty oleskelulupa muusta yksilöllisestä inhimillisestä syystä tai humanitaaristen tai kansainvälisten velvoitteiden täyttymisen vuoksi. (Kotoutumislaki 6 luku 48 §.)

13.2 Tulkkikeskukset

Suomessa toimii yhdeksän tulkkikeskusta, joista seitsemän on kunnallisia tulkkikeskuksia. Tulkkikeskukset tarjoavat tulkkaus- ja käännöspalveluja ympäri Suomen n. 175 kielellä ja tarjonta vaihtelee keskuksittain 20–80 tulkattuun kieleen. *Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton* sivuilta voi hakea tulkkien ja kääntäjien yhteystietoja: sktl.fi. Suomessa toimii myös suuri määrä erilaisia käännös- ja tulkkaustoimistoja, joita löytyy googlaamalla internetistä. Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton sivuilta voi myös hakea tulkkien ja kääntäjien yhteystietoja: <http://109.234.240.30/sktl/jaostot.htm>.

Saarikan alueen lähin tulkkikeskus sijaitsee Jyväskylässä (ks. yhteistiedot liitteestä). Jyväskylän tulkkikeskus tarjoaa **tulkkausta paikan päällä** (tulkki samassa tilassa tilaajan osoittamassa paikassa), **puhelintulkkausta** (tilaaja soittaa varauksen yhteydessä sovittuun numeroon), **käännöksiä** (asiakirjojen ja muiden tekstien kääntäminen) ja **koulutusta** asiakkaille kielipalvelusta.

Ammattitaitoiset tulkit ja kääntäjät toimivat puolueettomasti ja heitä sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus.

13.3 Käytännön ohjeita tulkin käyttämiseen

Kun tilaat tulkin ilmoita tulkille ja/tai tulkinvälittäjälle:

- kieli
- tulkkauspäivä, alkamis- ja päättymisaika, varaa noin kaksinkertainen aika yksikieliseen keskusteluun verrattuna
- tulkkauspaikka ja osoite
- laskutusosoite
- tulkkia käyttävän viranomaisen nimi
- tulkkauksen aihe (toimita tarvittaessa materiaalia, jotta tulkki voi valmistautua etukäteen tulkkaukseen)
- tarvitaanko tulkiksi mies/nainen
varaajan nimi, puhelinnumero
- tulkattavan asiakkaan nimi

Tilaa tulkki tulkkivälityksestä ajoissa. Mikäli asiakkaalle varattu aika peruuntuu tai muuttuu, ota heti yhteys tulkkivälitykseen. Peruuttamaton tulkkkaus laskutetaan aina.

Ilmoita asiakkaalle:

- tulkki tulee paikalle haastatteluun/tilanteeseen
- pyydä asiakasta tulemaan n. 10 minuuttia aikaisemmin ilmoitettuun paikkaan ja ilmoita tulkkauksen alkamis- ja päättymisajat.

14 KEHITTÄMISKOHTEET JA NIIDEN SEURANTA

Saarikan alueen kuntien kotouttamisohjelman kehittämishankkeet on määritelty erikseen varsinaisessa isossa kotouttamistyöryhmän kokoontumisissa sekä erikseen kokoon-tuneissa pienemmissä kotouttamistyöryhmissä. Esille nousseet kehittämiskohteet on koottu alla olevaan taulukkoon. Kehittämiskohteita on nostettu esille myös maahanmuuttajille tehdyn kyselyn ja kuulemisen perusteella. Saarikan alueen yhdeksi suurimaksi kehittämiskohteeksi nousi maahanmuuttajien suomen kielen opiskelun mahdollis-taminen omalla paikkakunnalla.

Taulukossa on pyritty määrittelemään selkeä tavoite, toimenpide-ehdotus, vastuutaho sekä aikataulu, jonka puitteissa toimenpiteiden onnistumista seurataan. Saarikan kotout-tamistyöryhmä vastaa kehittämiskohteiden seurannasta vuosittain. Seurannasta ja päivi-tyksestä vastaa palvelujohtaja Heli Vertanen.

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutahot	Seuran-ta ja arvioin-ti
Saarikan alueen maahanmuuttajien tavoittaminen ja neuvonnan lisääminen.	Poliisin lupapalveluihin toimitetaan esite <i>Kotout-tamisprosessin alkuvai-</i>	Poliisi/ Saarikka	

	<p><i>heen taulukko</i> jaettavaksi maahanmuuttajille.</p> <p>Lisäksi peruskunnista maahanmuuttajille jaetaan eri palveluiden tietopaketti. Mukana lyhyt englanninkielinen tiivistelmä tietopaketista.</p>	Peruskunnat/Saarikka	
Saarikan alueen maahanmuuttajien suomen kielen taidon lisääminen ja tiedon lisääminen eri opiskelumahdollisuuksista.	Lisätään suomen kielen opetusta ja siihen liitetään tutustumiskäyntejä eri oppilaitoksiin. Tiedottaminen verkko-pohjaisesta suomen kielen opiskelusta (Liite 1)	TE- palvelut Peruskunnat /Kansalaisopistot	
Maahanmuuttajille pyritään tarjoamaan vapaaehtoinen terveystarkastus maahanmuuton jälkeen. Terveystarkastuksen yhteydessä perehdytetään paikalliseen terveydenhuoltojärjestelmään.	Terveystarkastusajan ja tulkkipalvelujenjärjestäminen	Saarikka	
Kuntien, Saarikan ja muiden toimijoiden henkilökunnan tietotaidon lisääminen monikulttuurisuusasioihin liittyen	Koulutuksen järjestäminen henkilökunnalle	Saarikka	
Virallisten tulkkipalvelujen käytön lisääminen kunnallisissa peruspalveluissa	Tulkkipalvelujen käyttö tarvittaessa	Peruskunnat/Saarikka	
Seurakunnan palveluiden esitleminen maahanmuuttajille	Seurakunnan kotisivuille lisätään englanninkieliset sivut sekä eri virastoihin jaetaan mahdollisuuksien mukaan englannin- ja suomenkielisiä esitteitä	Seurakunnat	
Varhaiskasvatuspalveluiden esitleminen maahanmuuttajille	Tervetulo-paketin/tietopaketin laatiminen varh.kasvatukseen	Peruskunnat	

--	--	--	--

LIITTEET

Liite 1: Yhteystiedot

Saarikan alueen kotouttamisohjelmaa valmistanut työryhmä:

Vertanen Heli, Saarikka pj.
Marttinen Toini, Saarikka
Mäkinen Tuula, Saarikka
Ahonen Kaisa, Saarikka
Humppi Virpi, Karstulan Yrittäjät
Autonen Jarmo, Saarijärven seurakunta
Mustamäki Jolanta, Koti Keski-Suomessa hanke
Pasanen Ari-Pekka, Koti Keski-Suomessa hanke
Iso-Ahola Arja, Saarijärven seudun yrityspalvelut, SSYP
Paavola Paula, Sosionomi (AMK)- opiskelija
Taipale Jaana, Sosionomi (AMK)- opiskelija
Maanselkä Tuija, Sosionomi (AMK)- opiskelija siht.

Kuntien palvelut:

Perusturvaliikelaitos Saarikka

Kannonkoski, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Saarijärvi; sosiaali- ja terveyspalvelut
Yhteystiedot:

Saarijärven kaupungintalo

Sivulantie 11

43100 Saarijärvi

Puhelinvaihte 014–459 8208

Sähköpostiosoitteet:

toimisto@saarikka.fi

etunimi.sukunimi@saarikka.fi

Kannonkoski terveyskeskus, Järvitie 7A, 43300 Kannonkoski p. 040 157 8904

Karstula terveyskeskus, Hämeenpurontie 9, 43500 Karstula p. 040 157 8921, 040 157 8922

Kivijärvi terveyskeskus, Keskustie 21, 43800 Kivijärvi p.040 157 8943, 044 459 8930

Kyyjärvi terveyskeskus, Honkalehdontie 9, 43700 Kyyjärvi p. 040 157 8947

Saarijärvi terveyskeskus, Sairaalanatie 2, 43100 Saarijärvi p. 044 157 8964, 040 157 8965, 040 157 8966

Varhaiskasvatus

Kannonkoski

Varhaiskasvatusjohtaja
Eija Saari
43300 Kannonkoski
044 459 6132Saarijärvi

Karstula

Päivähoidonjohtaja
Jukka Lehtonen
Muhosentie 11
puh. 044 459 6644
jukka-lehtonen@karstula.fi

Kivijärvi

Päivähoitokeskus
Maili Salo
Virastotie 5, 43800 Kivijärvi
p. 014 459 7843

Kyyjärvi

Päiväkodin johtaja
Heli Auranen
p. 044 459 7099
heli.auranen@kyyjarvi.fi

Saarijärvi

Varhaiskasvatusjohtaja
Maija Jääskeläinen
p. 050 3135439
maija.jaaskelainen@saarijarvi.fi

Alue 1

Erja Humalajoki
Päivähoidon aluejohtaja
p.044 4598219
erja.humalajoki@saarijarvi.fi

Alue 2

Sisko-Annikki Komu-Moisio
Päivähoidon aluejohtaja
p. 044 4598 344
sisko-annikki.komu-moisio@saarijarvi.fi

Alue 3

Marjo Rouvinen
Päivähoidon aluejohtaja
p. 044 4598 340
marjo.rouvinen@saarijarvi.fi

Päiväkodin johtaja

Tiina Kulmala
p.044 4598 348
tiina.kulmala@saarijarvi.fi

Esiopetus ja Perusopetus**Kannonkosken koulu**

Rehtori
Vesa Wilkko
p. 044 459 6170
vesa.wilkko(at)kannonkoski.fi

Karstula

Perusopetuksen koulujen esimiesten yhteystiedot:
Laaksolan ja Tolppilan koulut
rehtori Jaana Talja
p. 044 459 6661
jaana.talja@karstula.fi

Tippamäen päiväkoti

Esiopetus
p. 044 459 6689

Rantakylän koulu

koulunjohtaja Hanna Jukkala
p. 044 459 6526
hanna.jukkala@karstula.fi

Kivijärvi

Hilmola Vuokko
rehtori, opinto-ohjaaja
p. 044 459 7860
Osoite: Virastotie 5, 43800 Kivijärvi
vuokko.hilmola@kivijarvi.fi

Kyyjärvi

Nopolan koulu (0-6 lk) Koulutie 4
p. 014 459 7040

Nopolan koulu (7-9 lk) Koulutie 5
p. rehtori 044 459 7047

Saarijärvi

Arja Siikström
sivistysjohtaja
p. 044 4598 250
Arja.Siikstrom@saarijarvi.fi

Herajärven koulu

Oppitie 4, 43100 Saarijärvi
p. 044 459 8284

Kolkanlahden koulu

Kolkanrinteentie 1, 43250 Kolkanlahti
p. 044 4598 706

Lanneveden koulu

Koulukuja 1, 41270 Lannevesi
p. 044 459 8218

Linnan koulu

Maksalantie 9, 43100 Saarijärvi
p. 044 711 4646

Pylkönmäen koulu

Rahikaisentie 5A, 43440 Pylkönmäki
p. 044 459 8233

Tarvaalan koulu

Satosuontie 2, 43130 Tarvaala
p. 044 459 8741

Saarijärven keskuskoulu/yläkoulu

Koulutie 4, 43100 Saarijärvi
p.044 459 8283

Lukio-opetus

Karstulan lukio

Rehtori Anitta Rasi
044-4596671
anitta.rasi(at)karstula.fi

Saarijärven lukio

Rehtori Ulla Valkola
044 4598 260
www.peda.net/veraja/saarijarvi/lukio

Ammatillinen koulutus

Karstulan evankelinen kansanopisto

Kokkolantie 12, 43500 Karstula

p. | 014-525 2200

kansanopisto@keokarstula.fi

Saarijärvi

Luonnonvara- ja ympäristöala (POKE)

Uuraistentie 240, 43130 Tarvaala

p. 014 5192600

Äänekoski

Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus (POKE)

Piilolantie 17 PL 41, 44100 Äänekoski

p. 014) 5192 11

etunimi.sukunimi(at)poke.fi

Ammattikorkeakoulutus

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Luonnonvarainstituutti ja Bioenergiakeskus

Tuumalantie 17

43130 Tarvaala, Saarijärvi

Vaihde 020 743 8100

Kirjastot

Kannonkosken kirjasto

Opintie 2 C, 43300 Kannonkoski

puh. 044 4596180

<http://www.kannonkoski.fi/kirjasto>Saarijärven kaupunginkirjasto:

Katuosoite: Sivulantie 12, 43100 Saarijärvi

Karstulan kirjasto

Koulutie 15, 43500 Karstula

puh. 044 4596635

kirjasto@karstula.fi

Kivijärven kirjasto

Keskustie 32 B, 43800 Kivijärvi

puh. 044 459 7870

kirjasto@kivijarvi.fi

Kyyjärven kirjasto

Koulutie 4, 43700 Kyyjärvi
 puh. 044 4597060
kyykirja@kyyjarvi.fi

Saarijärvi

Postiosoite: PL 131, 43101 Saarijärvi
kirjasto@saarijarvi.fi

Puhelinnumerot:

- neuvonta 044 459 8211
 - * tiedustelut aineistosta
 - * lainojen uusinnat
- lainaus 044 459 8257
 - * tiedustelut aineistosta
 - * lainojen uusinnat

Pylkönmäen kirjasto

Osoite:

Vilppulantie 11 A 1
 43440 Pylkönmäki
 044 459 8493

pylkonmaki.kirjasto@saarijarvi.fi

Kirjaston yhteydessä toimii Pylkön asiointipiste, josta on saatavissa mm. **postin, yhteispalvelupisteen ja hyvinvointituvan** palvelut.

Kansalaisopistot**Kannonkosken kansalaisopiston**

osastonjohtaja (Saarijärven kansalaisopiston sivutoimipiste)
 Hanna-Kaisa Pekkarinen
 044 459 6150
[hanna.pekkarinen\(at\)kannonkoski.fi](mailto:hanna.pekkarinen(at)kannonkoski.fi)

Karstulan kansalaisopisto

Kunnantalo Himmelin alakerta
 Virastotie 4
 43500 Karstula
 puh. 044 459 6653
[hannu.patamaa\(at\)karstula.fi](mailto:hannu.patamaa(at)karstula.fi)

Kivijärvi

Kivijärven yhdyshenkilö
 Hannu Ahonen
 puh. 044 459 7872
[hannu.ahonen\(at\)kivijarvi.fi](mailto:hannu.ahonen(at)kivijarvi.fi)

Kyyjärvi

Kyyjärven yhdyshenkilö
Maarit Ohranen (kirjasto)
puh. 044 459 7062 tai 014 459 7060
kyykirja(at)kyyjarvi.fi

Saarijärven kansalaisopisto

Sivulantie 11, PL 13
43101 Saarijärvi
Puh. (014) 459 8254

Saarijärven museo

Herajärventie 2
PL 13, 43101 Saarijärvi,
p. 044 459 8411

Liikunta – ja nuorisopalvelut**Kannonkoski****Kasvatusohjaaja**

Anne Tuliranta-Koitela
p. 044 459 6151
anne.tuliranta-koitela@kannonkoski.fi

Nuorisotyöntekijä

Suvi Alainen
p. 044 459 6173
suvi.alainen@kannonkoski.fi

Etsivä nuorisotyöntekijä

Kalle Kohonen
p. 040 551 2038
kalle.kohonen@piispala.fi

Nuorisokeskus Piispala

Kurssitie 40
43300 Kannonkoski
p. 0207 694 300 (keskus)
piispala@piispala.fi
www.piispala.fi

Karstula**Vastuualueen esimies**

vapaa-aikasihteeri
Risto Manni
p. 014 459 6652

Liikuntapalvelut

Liikunnanohjaaja
Heli Alapiha
p. 014 459 6601

Etsivä nuorisotyöntekijä

Anna-Maija Kuusela
puh. 044 459 6619
anna-maija.kuusela(at)karstula.fi

Kyyjärvi**Liikunnanohjaaja**

Vuorenmäki Niklas
niklas.vuorenmaki@kyyjarvi.fi

Etsivä nuorisotyöntekijä

Tamara Lindgren
p. 040 5506 629
tamara.lindgren-anttila@perho.com

Kivijärvi**Vapaa-aikaohjaaja**

Ahonen Hannu
p. 044 459 7872
Virastotie 5 A, 43800 Kivijärvi
hannu.ahonen@kivijarvi.fi

Etsivä nuorisotyöntekijä

Kohonen Kalle
p. 040 551 2038
kalle.kohonen@piispala.fi

Saarijärvi**Vapaa-aikasihteeri**

Esko Pekkanen
p. 044 4598 296
esko.pekkanen@saarijarvi.fi

Etsivä nuorisotyö

Heli Ihanainen
p. 044 4598 400
heli.ihanainen@saarijarvi.fi

Nuoriso-ohjaaja, Etsivä nuorisotyö (ti-ke)

Antti Sivonen
p. 044 4598 750
Antti.Sivonen@saarijarvi.fi

Kotoutumista tukevat palvelut**Poliisi**

Virastotie 4
43100 Saarijärvi
poliisiasema.saarijarvi(at)poliisi.fi

Maistraatti

Sivulantie 11
43500 Saarijärvi
p. 071 8741200
www.maistraatti.fi

TE-palvelut

Sivulantie 11
43100 Saarijärvi
p. 0295 046 000
kirjaamo.keski-suomi(at)te-toimisto.fi

Kela

www.kela.fi
Kauppakatu 3, PL 30
43101 Saarijärvi
p. 020 635 6000
saarijarvi@kela.fi

Kannonkosken yhteispalvelupiste

Kelan, poliisin lupapalveluiden, verohallinnon ja työvoimahallinnon avustavia asiakas-
palvelutehtäviä
Järvitie 1
43300 Kannonkoski

Karstulan yhteispalvelupiste

Poliisin lupapalvelut, maistraatti, Te-toimisto, verotoimisto, Kela, oikeusapu
Virastotie 3, 43500 Karstula
puh. 044 459 6605
yhteispalvelu(at)karstula.fi

Kyyjärven yhteispalvelupiste

Kela, TE-toimisto, verotoimisto, maistraatti
Honkalehdontie 8
43700 Kyyjärvi

Kivijärvi yhteispalvelupiste

Kela, TE-toimisto, verotoimisto, maistraatti
Virastotie 5, 43800 Kivijärvi

SSYP Kehitys Oy

Sivulantie 11, PL 13
43101 Saarijärvi

p. 044 459 8217

Kehittämisyhtiö Karstulan seutu Oy

Aloha-Tietotalo,
Virastotie 4
43500 Karstula
p. 044-4596 604

Kehittämisyhtiö Witas Oy

Haapaniementie 16
44500 Viitasaari
p. vaihde (014) 577 6200

Kolmannen sektorin palvelut**Seurakunnat****Kannonkosken kappeliseurakunta**

Urheilutie 5, 43100 Saarijärvi
Puh. 040 1534 736
fax 014-422 521
mailto:saarijarvi@evl.fi

Karstulan evankelisluterilainen seurakunta

Tapulinlahdentie 2, 43500 Karstula
p. (014) 429 4410, fax (014) 461 191
karstula.khvirasto@evl.fi

Karstulan Helluntaiseurakunta

Soinintie 112 A
43500 Karstula
puh. 014 461 454

Kivijärven kappeliseurakunta

Urheilutie 5, 43100 Saarijärvi
Puh. 040 1534 736
fax 014-422 521
mailto:saarijarvi@evl.fi

Kyyjärven evankelisluterilainen seurakunta

Tuliharjuntie 19, 43700 Kyyjärvi
014 525 3300
kyyjarven.seurakunta@evl.fi

Saarijärven evankelisluterilainen seurakunta

Urheilutie 5, 43100 Saarijärvi
Puh. 040 1534 736
fax 014-422 521
mailto:saarijarvi@evl.fi

Saarijärven Helluntaiseurakunta

Matinkuja 1, 43100 Saarijärvi
Pastori Kai Partti, puh. 040 033 8885
saarijarven.helluntaiseurakunta (at) nic.fi

Jyväskylän ortodoksinen seurakunta

Rajakatu 39, 40200 Jyväskylä
Saarijärvi, Karstula, Kivijärvi, Kyyjärvi ja Kannonkoski kuuluvat Jyväskylän ortodoksi-
seen seurakuntaan.

SPR**Kannonkoski**

Puheenjohtaja Nafid Abderrahman (Appe)
p. 040 753 4606,
nafid@kannonkoski.net

Karstula

Puheenjohtaja Jenni Päivinen
Soinintie 1340
43500 Karstula
p. 050 5424550

Kivijärvi

Puheenjohtaja Leppänen Heikki
p. 0400178121

Kyyjärvi

Puheenjohtaja Oinonen Katriina
p. 0405921532,
katriina.oinonen@tulostekniikka.com

Saarijärvi

Puheenjohtaja Kyllönen Markku
Paavontie 50 A 1
43100 Saarijärvi
p. 044 368 2383
kyllonenmarkku@gmail.com
MLL

Kannonkoski

Yhteyshenkilö Hanna Rajalin
p. 040 759 0479
hanna.rajalin@gmail.com

Karstula

Yhteyshenkilö Tanja Laitinen
mll.karstula@suomi24.fi

Kivijärvi

Yhteyshenkilö Heini Hakkarainen
p. 040-193 5510

Kyyjärvi

Yhteyshenkilö Tanja Kyrönlahti
p. 040 516 7366

Saarijärvi

Puheenjohtaja Tytti Lehto
p. 050 5067807
tyttilehto@gmail.com

4H**Kannonkosken- Kivijärven 4h-yhdistys**

Toiminnanjohtaja Tarja Alainen
Koulutie 10
43300 Kannonkoski
040 8400 229
tarja.alainen@kannonkoski.fi

Karstula

Toiminnanjohtaja Jaana Ojala
Virastotie 4, 43500 Karstula
p. 044 059 6621
4hkarstula@karstula.fi

Kyyjärvi

Puheenjohtaja Jarkko Hänninen
Tuliharjuntie 41
PL3
43701 Kyyjärvi
p. 040-565 3617
email. kyyjarvi@4h.fi

Saarijärvi

Puheenjohtaja Jari Tenokoski
Paavontie 26 as.2
43100 Saarijärvi
saarijarvi@4h.fi

Tulkikeskukset

Keski-Suomen tulkikeskus

Puistokatu 2 C, 4. krs.

40100 JYVÄSKYLÄ

Tulkkivälitys: (014) 266 0118 (ma, ke, pe klo 8.15 - 15.45, to 10.00 - 15.45)

Käännöspalvelu: (014) 266 3436

Koulutus: (014) 266 3438

Faksi: (014) 266 3435

S-posti: tulkikeskus (at) jkl.fi

Kotisivu: <http://www.jyvaskyla.fi/sote/tulkikeskus>

Liite 2: Maahanmuuttajille suunnattu kysely

**KYSELY SAARIKAN ALUEEN MAAHANMUUTTA-
JILLE
KOTOUTTAMISOHJELMAA VARTEN
KEVÄT 2012**

Kyselyn tarkoitus on auttaa maahanmuuttajaa helpommin kotoutumaan näihin kuntiin.

Vastaukset nimettömänä.

Kyselyn palautus:

31.5.2012 mennessä.

Oheisessa kirjekuoressa; merkki ja osoite ovat siinä valmiina.

OLESKELUSI SUOMESSA

1. Kuinka kauan olet asunut Suomessa?

Alle vuoden	0
1-3 vuotta	10
3-5 vuotta	2
Yli 5-vuotta	9

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

2. Miksi olet muuttanut tälle alueelle Suomeen?

Työ	7
Avoliitto	7
Perheside	1
Opiskelu	3
Paluumuuttaja	1
Muu syy	2

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

MITÄ PALVELUITA OLET KÄYTTÄNYT TÄÄLLÄ ASUESSASI?

3. Sosiaali-, terveys- ja lupapalvelut

Päiväkoti	<u>4</u>	Verotoimisto	<u>15</u>
Kela	<u>17</u>	Poliisi	<u>17</u>
Te-toimisto	<u>11</u>	Koulu	<u>12</u>
Sosiaalitoimisto	<u>5</u>	Nuorisotalo	<u>2</u>
Terveyskeskus	<u>17</u>	Muu?	<u>3</u>
Maistraatti	<u>18</u>		

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

4. Kulttuuripalvelut

Kirjasto	18
Kansalaisopisto	8
Museo	13
Konsertit	10
Muu,mikä?	1

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

5. Liikuntapalvelut

Uimahalli	18
Joukkuepelit esim. jalkapallo/lentopallo/jääkiekko	5
Pururadat: lenkkeily/hiihto	10
Ohjatut liikuntatuokiot; esim. zumba	1
Muu,mikä?	2

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

6. Asumispalvelut

Oliko vaikea saada asunto?

Kyllä	7
Ei	12

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

7. Oletteko ollut tyytyväinen palveluun?

SUOMENKIELEN OPISKELUSI, KOULUTUSASIAT JA TYÖHÖN HAKEUTUMINEN

8. Oletko ollut suomenkielenkurssilla?

Kyllä	13
Ei	7

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle)

9. Kuinka kauan olet opiskellut suomenkieltä?

10. Oletko saanut tulkkipalveluita?

Kyllä	4
Ei	17

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

11. Millaisia ja missä?

12. Onko Sinulla aikaisempaa ammatillista koulutusta?

Kyllä	16
Ei	4

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

13. Oletko ajatellut hankkia ammatin Suomessa?

Kyllä	12
Ei	5

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

14. Oletko tällä hetkellä kurssilla / koulussa?

Kyllä	4
Ei	14

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

15. Onko ollut vaikea löytää opiskelupaikkaa?

Kyllä	5
Ei	12

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

16. Oletko nyt työssä / työharjoittelussa?

Kyllä	15
Ei	4

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

17. Miten sait työpaikan?

Ystäväverkoston kautta	7
Itse mol.fi sivuston avulla	5
Olen itse lähettänyt hakemuksen netin kautta	6
Olen saanut muuten	3

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

18. Jos et ole työssä, mitä apua-tarvitsisit työpaikan löytymiseksi?

MUUT

19. Onko sinulla suomalaisia tuttuja?

Kyllä	17
Ei	2

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

20. Onko Sinun ollut vaikeaa löytää suomalaisia ystäviä?

Kyllä	6
Ei	14

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

21. Onko Sinulla oman maalaisia ystäviä Suomessa?

Kyllä	16
Ei	4

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

22. Oletko äänestänyt vaaleissa Suomessa?

Kyllä	4
Ei	14

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

23. Osallistutko politiikkaan?

Kyllä	1
-------	---

Ei	19
----	----

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

24. Osallistutko maahanmuuttajajärjestön, kirkon tai muun järjestön toimintaan?

Kyllä	5
Ei	15

(Ohje: Laita rasti mieleisesi vaihtoehdon kohdalle.)

25. Onko Sinulla muita terveisiä kotouttamisohjelman tekijöille?

Lämmin Kiitos Vastauksestasi!

Liite 3: Vastaanottokeskukset ja niiden palvelut

Yleistä

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toteutetaan eri puolilla maata sijaitseissa vastaanottokeskuksissa. Ilman huoltajaa saapuvat alaikäiset turvapaikanhakijat sijoitetaan alaikäisille tarkoitettuihin ryhmäkoteihin tai tukiasumisyksiköihin. Vastaanottokeskuksen ja ryhmäkodin ylläpitäjä voi olla valtio, kunta tai Suomen Punainen Risti. Toimintaa ohjaa ja koordinoi Maahanmuuttovirasto.

Vastaanottokeskusten **perustehtävänä** on turvapaikanhakijoiden välttämättömästä suojasta ja turvasta huolehtiminen. Vastaanottokeskus tarjoaa turvapaikanhakijoille majoituksen, järjestää välttämättömät sosiaali- ja terveystalvet, huolehtii tarvittaessa toimeentulosta, järjestää työ- ja opintotoimintaa sekä tarvittavat tulkkitalvet ja antaa neuvontaa oikeusavun saamisessa. Ryhmäkodeissa tärkeänä osana on näiden lisäksi lasten iänmukainen huolenpito: hoito, kasvatus ja tuki.

Vastaanottoraha

Turvapaikanhakija saa vastaanottorahaa, jonka tarkoituksena on turvata välttämätön toimeentulo. Mikäli turvapaikanhakija on työssä, hän ei ole oikeutettu vastaanottorahaan. Vastaanottoraha on määrältään pienempi kuin toimeentulotuki.

Vastaanottorahan perusosa kattaa vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot, paikallisliikenteen ja puhelimen käytöstä aiheutuvat menot sekä muut vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot sekä ruokamenot silloin, kun vastaanottokeskus ei järjestä ateriapalvelua.

Ilman huoltajaa maassa oleskeleville lapsille tarkoitetuissa ryhmäkodeissa ja tukiasuntoiloissa voidaan järjestää täysi ylläpito. Tällöin lapsi saa vastaanottorahan sijaan niin sanottua käyttörahaa.

Kunnan ja Saarikan vastuulle jäävät palvelut

Turvapaikanhakijoille tarjottavista palveluista kunnan vastuulle jäävät lasten perus- ja esiopetus, terveystalvet (Saarikka) ja lastensuojelun palvelut (Saarikka). Perusopetuslain pykälän 4 (23.12.1999/1288) mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille lapsille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta.

Tämä säännös koskee myös turvapaikanhakijoita, joilla on oikeus perus- ja esiopetukseen mutta ei oppivelvollisuutta. Lisäksi kunta (Saarikka) järjestää tarvittaessa lastensuojeluun liittyvät toimenpiteet (lastensuojelulaki 16 §). Lastensuojelun kustannuksista vastaa kuitenkin se vastaanottokeskus, jossa alaikäinen turvapaikanhakija on kirjoilla.

Aikuiset turvapaikanhakijat ovat oikeutettuja akuuttiin ja välttämättömään terveydenhoitoon. Alaikäiset turvapaikanhakijat ovat kuitenkin oikeutettuja samoihin terveystalvetuihin kuin kuntalaiset. Alle 7-vuotiaat käyvät neuvolatarkastuksissa, ja kaikille lapsille annetaan rokotukset. Myös haavoittuvassa asemassa oleville turvapaikanhakijoille (vanhukset, raskaana olevat, vammaiset, pitkäaikaissairaat, traumatisoituneet ja kidutuksen uhrin) järjestetään heidän tarvitsemansa terveystalvet. Akuutin ja välttämättö-

män terveydenhoidon tarve määritellään aina potilaan kokonaistilanteen mukaan. Arvi-
oon vaikuttaa myös asiakkaan odotusajan pituus vastaanottokeskuksessa.
Turvapaikanhakijoille tehdään vastaanottokeskuksessa terveystarkastus ja infektio-
tauti-seulonta sosiaali- ja terveysministeriön Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infek-
tio-ongelmien ehkäisy -julkaisun ohjeiden mukaisesti lähtömaa huomioiden. Kiintiöpa-
kolaisille tehdään kuntaan saapumisen yhteydessä terveystarkastus ja infektio-
tauti-seulonta samalla ohjeistuksella.

Liite 4: Valtion korvaukset kunnille kotouttamisesta

Valtio korvaa kunnille maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi järjestettyjen
toimenpiteiden aiheuttamia kustannuksia kotoutumislain mukaisesti (6 luku).

Kustannuksia maksetaan henkilöistä, jotka on määritelty kotoutumislaisa (2 §).

Korvattavia kustannuksia ovat mm.

laskennallinen korvaus pakolaisten ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tuke-
van
toiminnan järjestämisestä
sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset
kunnan maksama kotoutumis- ja toimeentulotuki
tulkkaus- ja käännöspalvelut
ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
alkukartoituksen järjestäminen

Maksamisen perusteet

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle on rekisteröity ensimmäisen kerran
kotikunta väestötietojärjestelmään.

Henkilöistä, joilla ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan tai jotka eivät voi oleskelulu-
van saatuaan saada kotikuntalain mukaista kotikuntaa, maksetaan korvausta oleskelulu-
van myöntämisestä alkaen.

Pakolaisina kuntaan sijoitetuista henkilöistä aiheutuneiden kustannusten korvaamisen
edellytyksenä on, että kunta on laatinut kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt sopimuk-
sen pakolaisten kuntaan osoittamisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
(ELY-keskus) kanssa.

Valtion korvaukset kunnille maksetaan ELY-keskusten kautta. Korvaukset suoritetaan
kotoutumislaisa säädetyksi joko laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten
mukaan. Kunnan on haettava korvauksia viimeistään kahden vuoden kuluttua korvauk-
siin oikeuttamien toimien toteuttamisesta. Kunta voi hakea korvauksia laissa ja ohjeessa
määritellyistä kuluista kuluvalta vuodelta sekä kahdelta edelliseltä kalenterivuodelta.

ELY-keskus voi määrätä kunnan palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä, jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja taikka muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Laskennallinen korvaus

7-vuotiaista ja sitä vanhemmista: 2 300 €/vuosi

Alle 7-vuotiaista: 6 845 €/vuosi

Korvauksen kohde

Kohderyhmään kuuluvien henkilöiden ohjaus ja neuvonta sekä muun heidän kotoutumistaan tukevan toiminnan järjestäminen

Korvausaika

Kolme vuotta turvapaikka-menettelyn kautta tulleille henkilöille

Neljä vuotta kiintiössä tulleille henkilöille sekä heidän perheenjäsenilleen

Korvauksen maksaja ja saaja

ELY-keskus maksaa hakemuksen perusteella korvausta kunnalle kunnassa oleskelevien ja korvaukseen oikeutettujen henkilöiden määrän mukaan

Muut korvaukset

Palvelu	Korvauksen kohde	Korvausaika	Korvauksen maksaja	Korvauksen saaja
Sosiaali- ja terveydenhuollon eristyiskustannukset	Vamman tai sairauden edellyttämä pitkäaikainen palvelu	Enintään 10 vuotta	Ely-keskus toteutuneiden kustannusten mukaan	Kunta
-vamman tai sairauden edellyttämä pitkäaikainen palvelu	Erityiset sosiaali-toimen kulut (esim. lastensuojelu)	Kustannusten tulee olla enemmän kuin laskennallinen korvaus		
-erityiset sosiaali-toimen kulut (esim. lastensuojelu)	Ilman huoltajaa olevien lasten ja	Ilman huoltajaa olevilla 21 vuoteen saak-		

-ilman huoltajaa olevien lasten ja nuorten palvelut -muut erityissyyt	nuorten palvelut Muut erityissyyt	ka		
Toimeentulotuki	Henkilölle maksettusta kotoutumisesta ja toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset	3 vuotta	Ely-keskus toteutuneiden kustannusten mukaan	Kunta
Tulkkauksen- ja käännöspalvelut	Kotouttamispalveluja käytettäessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja käytettäessä	Ei määräaika	Ely-keskus korvaa kustannukset täysimääräisenä palvelun tuottajan laskutuksen mukaan	Kunta
Alkukartoituksen kustannukset 700 €/kartoitukseen osallistunut henkilö	Kartoituksen tekee joko Te-toimisto tai kunta Kartoitus tulee tehdä tai käynnistää 2 kuukauden kuluessa toimeentulotukiasiakkuuden alkamisesta tai henkilön sitä pyytävässä.	Kertaluonteinen	Ely-keskus	Kunta

